

נצח ישראל - פרק ל"ג / מקורות נוספים

1. עין אי"ה (שבת ב', עמ' 229)

פתחו ואמרו, כי אתה אבינו. באה ההכרה, כי הטבעיות האמתית של התכונה הנפשית של האומה, החודרת בגניזה בכל פרטיה, היא באמת מידתו של יצחק, הרום העליונה של שאיפת הקודש האלוקית, הדורש מן העולם הויה כזו שמידת הדין, העולה במחשבה הקדומה, תחייב את הוייתו וקיומו. וזה, אי אפשר להיות כי אם על פי ההתגלות הפנימית של האופי הגנוז של כנסת ישראל, שעל פי הצפיה העליונה רק בתכונה זו ראויים הם העולמים שיבראו, וראויה היא האנושיות לצאת אל הפועל בכל אוצרות מכמניה, וראויות הן הנשמות להתגלות בזיו כבודן, לעטר הוד וכבוד לכל המצוי והיש, הצריך להיות הולך, הלוח וגדל. וההכרה הגדולה הזאת במהות הפנימית של הצורה העליונה של האומה, אינה צריכה באמת לשום ויתור בתכונת הבריאה כולה, כי היא שלמה בשלמות האלוקית, שחיוב המציאות השלם ראוי להיות מתת גורלה. וידיעה גנוזה זו, לא יש צד ידיעה בה בכל אורח של חסד, הדורש איזו וותרנות, ולא יש הכרה חיצונית על פי סימנים ומעשים בה, באיזו מידה משפטית, הממוזגה באיזה תיאור של רחמים. כי לא מה שהוא מהות מוכרת, ולא מה שהוא מפעל מתגלה, הוא ערכה. כי מה שהוא גנוז בחביון עז העליון, בלתי לד' לבדו. "כי אברהם לא ידענו, וישראל לא יכירנו".

2. עין אי"ה (שבת ב', עמ' 54)

השראת הקדושה האלוקית על האדם, תיתכן להיות רק בהיותו בא למידה זו, שהמידות הטובות, היושר והקדושה, התעצמו בקרבו כחלק מחיי נפשו, על כן מי שכבר נאמר "וד' עמו" – אי אפשר כלל שיבוא חטא לידו. אמנם, עצמיותו של אדם תיגלה רק בהתגלות המעשה, אבל רעיוני הלב הנם כל כך למעלה משלטונו של אדם, עד שלא יכיר כח הכרעתו בהם מדי עוברים. על כן, אם גם תכונתו העצמית היא נפלאה, וקשורה ביסוד חיי הצדק בעצמם, מכל מקום יכול להיות שביקש לעשות הרע אבל לא עשה. על תחום המעשה, שמה תופיע התכונה העצמית שעליה נאמר "וד' עמו", שאין אפשר שיבוא חטא לידו בפועל.

3. אורות הקודש (ג', עמ' קמ"ז)

האדם צריך להיחלץ תמיד ממסגרותיו הפרטיות, הממלאות את כל מהותו, עד שכל רעיונותיו סובבים תמיד רק על דבר גורלו הפרטי, שזהו מוריד את האדם לעומק הקטנות, ואין קץ ליסורים גשמיים ורוחניים, המסובבים מזה. אבל צריך שתהיה מחשבתו ורצונו, ויסוד רעיונותיו נתונים להכללות, לכללות הכל, לכללות העולם, לאדם, לכללות ישראל, לכל היקום. ומזה תתבסס אצלו גם הפרטיות שלו בצורה הראויה.

וכל מה שהתפיסה הכללית היא יותר חזקה אצלו – ככה תגדל שמחתו, וככה יזכה יותר להארת האור האלוקי, כי שם מלא חל על עולם מלא, ולית שכינתא שריא באתר חסיר, וכיון דבאתר חסיר או פגים לא שריא, איך תשרה באתר שהכל נטול וחסר, ואין שם כי אם נקודה דלה מצערה ואפסית, שהיא הפרטיות האנוכית לבדה.

והתביעה הזאת להיות תמיד נתון ביסוד הכללי, בצרורא דלעילא דביה חיי כולא, הוא יסוד נשמת הצדיקים, המתהלכים לפני האלוקים, ומתענגים על ד'. והם צריכים להתחזק לדעת את עצמות רצונם, ושלא לעזבו משום מניעה שבועלם, רק תמיד יגדלוהו יקדשוהו ויפארוהו, ויזכו לברכת ד', מיסוד בכל מכל כל.

4. שם (עמ' קי"ז)

מי שהוא ממידת המלכות – לית ליה מגרמיה כלום, והיא מידה שהחיסרון והיתרון מתחברים בה בנושא אחד. ראוי הוא אדם זה לספוג לתוכו את הכל, וכשהוא פונה אל הטוב, ומכיר איך דלית ליה מגרמיה באמת כלום, הרי הוא מוכן להיות ממולא מכל טוב, של כל המידות, כל התכונות, כל הצדדים, ואין בו שום סתירה. ויש בו עומק העצמיות כל כך – עד שהדברים המתקבלים בתוכו הרי הם עצמיותו ממש, כיון שעצמיות מיוחדת גדרית בפני עצמו אין לו כלל.